

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím:

Járj meg BUDAPESTET!

Forrás:

A Láng Gépgyár

*Est. Öp.
1952. X. 25*

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztálvozás

Tár

384.35

Hely:

Idő:

4 7867/1952

Személy:

Helyszám:

1867... Ebben az évben jelent meg Marx főművének, a Tőkének az első kötete. Ebben az évben alakult meg az Általános Munkássegylet, hogy az ekkor már 140 ezer főnyi magyarországi ipari munkásságnak legyen saját szervezete. Ebben az évben „egyeztek ki” a magyar uralkodóosztályok osztrák társaikkal és a Habsburgokkal. És egy Lang László nevű, harmincéves gépészmeister házassági hozományából ugyanekkor nyitotta meg műhelyét tizenkét munkással a mai Bajcsy Zsuzsanna-útnak az Alkotmány-utcával szemben fekvő telkén.

Lang László műhelye eleinte főleg javításokat vállalt és rostélyokat kovácsolt a közeli szeszgyárnak. Alig telt el 5 év és még a kis munkáslétszámból adódó profit is elég volt ahhoz, hogy Lang László gyárat alapítson a Váci-út külső részén, ott, ahol a gyár ma is működik.

Nyolcvan- kilencvenórás munkahét, alacsony munkabér, dohos, zsúfolt lakás, szűkös táplálék, embertelen bánásmód, ez volt osztályrésze az ipari proletariátusnak Lang gyárában is.

A Láng Gépgyár dolgozói

nem törődtek bele sorsukba. Egyesek már az Általános Munkássegylet bölcsőjénél is ott voltak. Amikor pedig az 1871-es Párizsi Kommun híre megérkezett Pestre, a gyár munkásai is tüntettek a főváros utcáin. A tüntetők egyrésze még a Sándor-utcai régi képviselőházba is benyomult. Az 1880-as nagy sztrájkok részvevőit a gyár dolgozói erkölcsileg és anyagilag támogatták. 1890-től kezdve résztvettek a május elseje méltó megünneplésében. Az 1905-ös orosz forradalom éve nálunk is nagy harcok éve volt. A 30 ezer sztrájkoló között másfélszáz lánggyári munkás is harcolt a nagyobb kenyérért. Keserűséggel tapasztalták már ekkor, hogy a munkásság harci fellépését megbontották a megalkuvók és árulók.

Ott voltak a Láng-gyár munkásai 1912 május 23-án, a Vörösi Csütörtökön is. A kard-

lap, a feldöntött villamos sok munkás számára volt iskola a további forradalmi harcra.

Közben az egykori kis műhely tovább fejlődött. A gyárnak 1882-től már vasöntődéje

volt. 1903-tól gőzturbinákat is gyártott. Az első világháború előtt a banktőke már kiterjesztette uralmát a gyárak fölé is. Így került a Láng Gépgyár is a Hitelbank érdekkörébe s így lett részvénytársaság. A nagy profit bezsébeléséből ezzel most már a magas klérus is kivette részét. Hogy milyen volt az akkori gyári munkarend, elég ezt az egy mondatot felidézni: „A munkásnak szabadságolása, valamint betegség idejére munkabér nem jár.”

1919-ben 133 napig más világ járta a Váci-úton is. Amikor a proletárházat kellett megvédeni, a gyár dolgozói közül sokan beálltak a Vörös Hadseregbe. A Tanácsköztársaság bukása után elkövetkezett a megtorlás, a szűkebb és tágabb börtön negyedszázad éve. De a Láng-gyár harcos dolgozói a sötétség éveiben sem adták fel a reményt s minden megmozdulásban ott voltak, ahol a munkásság jogaiért sikra kellett szállni.

1945 elején a dolgozók előrelátásának és bátorságának volt köszönhető, hogy a gyárban mindjárt a felszabadulás után megindult a munka, a szovjet gépek, a szovjet munkamódszerek segítettek. A gyár dolgozóit

érte az a kitüntetés, hogy Rákosi Mátyás elvtárs a kerület legnagyobb üzeme, a Láng-gyár sporttelepéről jelentette be, a jó forintot.

Népi demokráciánk a felszabadulás óta jelentős összeget fordított a Láng Gépgyár fejlesztésére, a többi között három új, korszerű szerelőcsarnok felépítésére. A fejlődést, a békés munka ütemét azonban az ellenesség beépített ügynökei, a jobboldali szociáldemokraták bomlasztó tevékenységükkel próbálták elgáncsolni. A Láng-gyáriak ébersége és helytállása leplezte le a hírhedt Jódál igazgató „urat”, Kéthly művezetőt és Schillét s még sok más elleneséges ügynököt, akik azon mesterkedtek, hogy gyengítsék a nép államát. A gyár dolgozói megküzdve a fel-jelbukkanó bel-

ső ellenséggel, s más nehézségekkel, erejüket nem kímélve, állandóan erősítik népgazdaságunkat. Jelentékeny szerepük volt például a diósgyőri óriáskohó felépítésénél és a gyár öntődéje most önti Sztálinváros gőzturbináját, amely az új város világítását és fűtését szolgálja majd.

A felszabadulás óta megváltozott a gyár dolgozóinak kultu-

rális élete is. Négyezerkötetes könyvtárunk van, az üzemen kívül kilenc kisebb könyvtár és egy guruló könyvszekrény működik. Tiszta és világos üzemi étkező, napköziotthon, bölcsőde, korszerű mosdók és öltözők — mindez ma már természetes dolog. Ezen a vidéken, ahol tíz évvel ezelőit autóbusz nem járt, ma már öt autóbuszvonal áll a dolgozók rendelkezésére. Itt van a közelben a Szabadság-strand-fürdő, a gyönyörű Sztálin-híd, a Rákosi Mátyás Kultúrház, a Kilián György-utcai iskola — és ki tudná mindazt felsorolni, ami a Láng-gyári dolgozók megszépült életéről a gyárban és a gyáron kívül tanuskodik.

K. L.